

соціальних мереж, яка не буде обмежуватись лише пошуком необхідної інформації або безвинного спілкування.

Література

1. Валлерстайн И. Социальное изменение вечно? Ничто никогда не изменяется? // Социол.исслед. – 1997. - №1. С. 16-19
2. Лалл Джеймс. Мас-медіа, комунікація, культура: глобальний підхід / Пер. з англ. – К.: «К.І.С.», 2002. – 264с.
3. Майерс Д. Социальная психология. – С.-Пб.: Питер, 1998. – 354 с.
4. Подольська Є.А., Дікова-Фаворська О.М. Соціологія: Навч. посібник для вищих навчальних закладів – Житомир, 2007. – 440 с.

Павлик Надія

*кандидат педагогічних наук,
доцент, докторант кафедри
соціальної педагогіки
Житомирського державного
університету імені Івана Франка*

ДІАЛЕКТИЧНІ ЗАКОНИ РОЗВИТКУ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Розглядаючи методологію як вчення про принципи побудови, форми і способи пізнання, на загальнофілософському рівні методологія відображає загальні принципи пізнання та категоріальний склад науки в цілому (гранично широкі поняття, як-от причина, наслідок, необхідність, можливість, дійсність); висвітлення найбільш загальних зв'язків реального світу у цілісності; відображає метатеоретичний рівень наукового пізнання через опис парадигм, стилів мислення, картини світу [1; 2].

Аналіз наукової літератури свідчить, що загальнофілософська методологія представляється авторами через призму двох основних методів - діалектичного та метафізичного. Розкриємо теорію організації неформальної освіти молоді через призму діалектичного методу пізнання.

З точки зору діалектики, базовим філософським методом пізнання виступають діалектичні закони єдності та боротьби протилежностей; єдності загального, особливого та одиничного; єдності форми та змісту; переходу кількісних змін у якісні. Спроекуємо їх на проблему нашого дослідження.

Дія закону єдності та боротьби протилежностей виражається у системній взаємодії формальної та неформальної освіти як протилежних за змістом і формою процесів. А саме, єдність формальної та неформальної освіти визначається, по-перше, загальними цілями їх упровадження на індивідуальному (підвищення

соціального статусу конкретного споживача освітніх послуг), громадському (розвиток і соціальне включення певних громад і меншин), суспільному (сприяння демократичним соціальним перетворенням) рівнях. По-друге, єдність формальної й неформальної освіти убачаємо у послуговуванні єдиними категоріями навчання, виховання та розвитку як провідними процесами досягнення визначених цілей. По-третє, педагогічні технології та методики формальної і неформальної освіти є, за певних умов, спільними та такими, що неподільно розвиваються у обох означених освітніх системах. Однак, способи організації та вихідні організаційно-педагогічні принципи формального та неформального навчання є протилежними (обов'язковість і добровільність; ліцензованість, сертифікованість та відсутність документального підтвердження; ієрархізованість та децентралізованість; керованість та партиципаторність; об'єктність і суб'єктність; масовість та індивідуалізованість, тощо).

Закон єдності загального, особливого та одиничного відображається у співвідношенні різних освітніх форм – формальної, неформальної та інформальної. Формальна освіта, на нашу думку, тут виступає загальним соціальним процесом, який охоплює переважну частину населення, регулюється загальними нормативно-правовими актами, спрямований на досягнення загальних суспільних трансформацій. Неформальна освіта, натомість, виступає особливим явищем, яке характеризується постійним протиставленням себе системі формальної освіти (тобто, як тільки досягнення неформальної освіти еволюційно стають привласненими формальними освітніми інституціями, неформальна освіта протиставляє себе їм шляхом пошуку нових форм і методів організації навчання). Інформальна освіта, будучи несистемним та нецілеспрямованим процесом із часткового виокремленого оволодіння суб'єктом певними знаннями або досвідом, може розглядатися як одиничне явище. Єдність загального, особливого та одиничного, за таких умов, полягає у неможливості сепарувати результати їх впливу на особистість, громаду, суспільство.

Закон єдності форми та змісту демонструє вибір і реалізацію формальними та неформальними освітніми провайдерами соціально-педагогічних інструментів побудови освітнього середовища. Так, освітнє середовище формальних закладів освіти відповідає формі їх утворення й функціонування, передбачаючи певні рольові норми комунікацій між суб'єктами освіти. Провайдери неформальної освіти, перебуваючи поза межами традиційної, нормативної освітньої системи, зміст взаємодії суб'єктів будують без урахування ролей та формально визначених моральних норм. Тобто, форма організації навчально-виховної діяльності визначає її зміст – формальний (а саме, обмежений вимогами, нормами,

ролями) або неформальний (як незалежний від офіційної освітньої політики та спрямований на досягнення індивідуалізованих цілей).

Закон переходу кількісних змін у якісні визначається емпіричним характером неформального навчання, де накопичення результативного педагогічного досвіду призводить до його формалізації (опису, наукового обґрунтування, широкого впровадження) через присвоєння системі формального навчання. Прикладом можуть слугувати такі педагогічні технології, як діалогове навчання, тренінгове навчання, дистанційне навчання, які, будучи започатковані поза формальною системою освіти сьогодні активно у ній використовуються.

Дія визначених діалектичних законів забезпечує неперервний розвиток неформальної освіти.

Література

1. Зайченко І. В. Педагогіка : [навч. посіб.] / І. В. Зайченко. – К. : Освіта України, КНТ, 2008. – 528 с.
2. Педагогіка вищої школи / За ред. З. Н. Курлянд. – К. : Знання, 2005. – 399 с.

Палько Інна

асистент кафедри соціальної педагогіки
та педагогічної майстерності
Житомирського державного
університету ім. Івана Франка

ВИКОРИСТАННЯ КОМІКСІВ У ФОРМУВАННІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ

Сьогодні комікси все більше перетворюються на ефективну навчальну методику, коли молодим людям цікаво не лише читати, а й створювати їх. У такому випадку вони стають зручною формою комунікації та відкривають якісно новий підхід до інтерналізації інформації. Це новаторський вид мистецтва з вагомим етичним, культурним, аксіологічним, гуманітарним і педагогічним потенціалом [5, с. 8]. Відповідно, питанням використання коміксів у навчально-виховному процесі займалася Н. В. Вострякова, працювали над застосування коміксів щодо профілактики торгівлі людьми Т. Л. Лях, В. Н. Салюкова [4]; над психолінгвістичним аналізом коміксу працював А. Г. Сонін [7], особливостями застосування коміксу для вивчення французької мови та дослідженнями французьких коміксів займалися А. І. Рєзнікова, Т. Б. Авсеєнкова, Л. Г. Столярова [1] та ін. Крім того, дидактичні можливості коміксів у процесі навчання біології досліджував Є. Даниленко [3], проаналізував особливості коміксу як